Helsingin käräjäoikeus
PL 650
00180 Helsinki

LAUSUNTO

26.10.2017

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Viite asiantuntijalausunto lakivaliokunnan kokoukseen 27.10.2017 kello 9.15

Asia HE 103/2017 vp laeiksi sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain ja ajokorttilain muuttamisesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi

Johdanto

Eduskunnan lakivaliokunta on pyytänyt Helsingin käräjäoikeuden edustajaa kuultavaksi lakivaliokunnan kokoukseen perjantaina 27.10.2017 kello 9.15 ja toimittamaan sitä ennen kirjallisen asiantuntijalausunnon hallituksen esityksestä HE 103/2017 vp laeiksi sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain ja ajokorttilain muuttamisesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi.

Muutettavaksi esitetään 1.12.2016 voimaan tulleeseen sakon ja rikesakon määräämisestä annettuun lakiin (754/2010) sisältyviä muutoksenhakusäännöksiä ja epäillyn suostumusta koskevaa säännöstä. Ajokiellon määrääminen esitetään siirrettäväksi kokonaan poliisille. Ajokieltomenettelystä tulisi hallinnollinen. Siitä seuraisi suoraan, että kun tuomioistuimet eivät enää päättäisi ajokiellosta, voitaisiin rikoslain 23 luvun 1 §:ssä tarkoitettuja rattijuopumusrikoksia ryhtyä käsittelemään sakkomenettelylain mukaisessa summaarisessa sakkomenettelyssä ilman tuomioistuinkäsittelyä, koska rattijuopumuksen rangaistusasteikko on sakkomenettelylain soveltamisalan piiriin mahtuvat sakko – 6 kuukautta vankeutta.

Ajokielto ja rattijuopumukset

Esityksessä on todettu lainmuutoksesta seuraavan arviolta noin 5.000 rattijuopumusta koskevan asian siirtyminen tuomioistuinten kirjallisesta menettelystä sakkomenettelyyn. Muutos vähentäisi perusteluiden mukaan syyttäjien sekä tuomioistuinten työmäärää ja parantaisi siten oikeuslaitoksen mahdollisuuksia keskittyä sen ydintehtäviin eli vaikeiden ja riitaisten asioiden käsittelyyn. Mainitunlainen työnsäästö olisi luonnollisesti tuomioistuimille ja myös syyttäjälaitokselle merkittävä. Muutosta voidaan pitää oikeansuuntaisena ja kannatettavana. Helsingin käräjäoikeus ei vastusta ajokiellon määräämistä koskevan toimivallan siirtämistä poliisille eikä sen mahdollistamaa rattijuopumusten käsittelyä sakkomenettelyssä tuomioistuinten ulkopuolella.

Käräjäoikeus epäilee kuitenkin sitä, muodostuuko muutoshankkeen myötä tosiasiallista työnsäästöä niin paljon kuin mikä esityksessä vaikuttaa olevan lähtökohtana. Sakkomenettelyyn tuomioistuimen kirjallisesta menettelystä siirtyvät jutut ovat lähtökohtaisesti selkeitä ja yksinkertaisia. Syyttäjän työpanos yksinkertaisen rattijuopumusasian haastehakemuksen laatimiseksi sekä käräjäoikeuden työpanos kirjallisen menettelyn haasteen kirjoittamiseksi kansliakäsittelyssä laadittavan tuomion laatimiseksi ei ole aina kovin suuri.

Kirjallinen menettely on yleensä varsin rutiiniluontoista ja nopeaa. Kansliahenkilökunnan valmistelutoimet ovat kirjallisessa menettelyssä keskeisiä. Ison osan kirjallisen menettelyn tuomioista antavat tuomioistuinharjoittelua suorittavat käräjänotaarit. Kun nyt käsiteltävänä olevaan säädösmuutoshankkeeseen sisältyy esitys sakkomenettelyä koskevan muutoksenhaun merkittäväksi laajentamiseksi ja kun sakkomenettelylain voimaantulon 1.12.2016 jälkeen käräjäoikeuksissa on voitu havaita, että sakkovalituksen käsittelyssä on työtä keskimäärin enemmän kuin selkeän rattijuopumusasian käsittelyssä kirjallisessa menettelyssä tai istunnossa, on käräjäoikeuden mielestä aihetta suhtautua varovaisuudella esitettyihin resurssi- ja kustannussäästöarvioihin.

Resurssiarvioissa tulisi ottaa huomioon myös se, että poliisin rattijuopumuksesta epäilemä ja puhalluttama autoilija ei tulisi saamaan sakkolappua (ja lopullista ajokieltopäätöstä) suoraan hänet pysäyttäneeltä poliisilta, vaan että menettely olisi kaksivaiheinen. Sakkomenettelylain 3 §:ään sisällytettyä poliisin ja syyttäjän välistä toimialasäännöstä ei ole esitetty muutettavaksi. Rattijuopumus olisi 3 §:n sisällöstä johtuen rikos, josta vain syyttäjällä olisi toimivalta sakottaa. Poliisi antaisi epäillylle käteen rangaistusvaatimuksen, joka on vasta rangaistusesitys. Asia etenisi syyttäjälle, joka antaisi lopullisen rangaistusmääräyksen. Rattijuopon sakottaminen edellyttäisi siten myös jatkossa syyttäjän työpanosta samaan tapaan kuin ennen päivää 1.12.2016 voimassa olleiden rangaistusmääräysten vahvistaminen.

Vaikka käräjäoikeus pitää kannatettavana sakkomenettelyn käyttöalan laajentamista esitetyin tavoin, käräjäoikeus kiinnittää huomiota siihen, että rattijuopumusasioissa tulee tuomioistuimissa eteen seuraamusten osalta useinkin tarvetta suorittaa oikeudellista harkintaa. Syyllisyyskysymys on sinänsä yleensä mittauspöytäkirjan ja verikokeiden perusteella selvää. Seuraamus määräytyy vakiintuneesti elimistön alkoholipitoisuuslukeman mukaisesti. Se, missä täytyy suorittaa harkintaa, on tilanne, jossa epäillyllä on aikaisempia liikennejuopumustapauksia. Rattijuopumuksesta ei yleisen rangaistuskäytännön mukaisesti saa tekojen uusiutuessa vain sakkoa. Rattijuopumusasiaa tuomioistuimessa käsiteltäessä on käsillä ajoneuvoliikennerekisterinote, josta käyvät ilmi epäillyn aikaisemmin saamat liikennejuopumusrangaistukset. Vakiintuneen rangaistuskäytännön mukaan rangaistuslajiksi valitaan sakon sijasta vankeus silloin kun henkilöllä alkaa olla jo useampia rattijuopumuksia. Lainmuutosesityksestä ei käy ilmi, miten rikoksenuusimistilanteissa on tarkoitus menetellä – jatketaanko sakkolinjalla vai ohjataanko asia esitutkintaan, syyteharkintaan ja tuomioistuimeen. Asialla on luonnollisesti merkitystä yleisestävyyden kannalta. Tarkoitus ei liene se, että rattijuopumusrikosten rangaistustasoa lievennettäisiin.

Esitetyssä sakkomenettelylain uudistetussa 1 §:ssä lähdetään siitä, että sakkomenettelyä voidaan käyttää ”yksinkertaisessa ja selvässä asiassa”. Sikäli jos ei-selviksi asioiksi tulkitaan sellaiset edellä viitatun kaltaiset rattijuopumustapaukset, joissa epäillyllä on samankaltaista entisyyttä, ei ongelmaa muodostune.

Toinen tähän liittyvä, yleisestävyyteen epäilemättä voimakkaasti vaikuttava seikka on se, että sakkomenettelyssä tuomittavaa sakkoa ei lain mukaan saa muuntaa vankeudeksi. Eduskunnan harkittavaksi tulee se, miten tähän suhtaudutaan.

Esityksestä ei käy ilmi onko edellä mainittuihin ”yksinkertaisiin ja selviin asioihin”

sekä lukumääräarvioihin laskettu mukaan myös niin sanotut huumeratit vaiko mahdollisesti vain alkoholirattijuopumustapaukset. Erittäin huomattava osa tuomioistuimissa käsiteltävistä rattijuopumustapauksista on sellaisia, joissa ajajan veressä ei ole alkoholia pelkästään, vaan joko yksistään tai yhdessä alkoholin kanssa perinteisiä huumausaineita tai sitten huumausaineeksi luettavia lääkeaineita, joihin ajajalla ei ole reseptiä. Näissä tapauksessa ei ainakaan poliisilla nykyisin käytössä olevilla laitteilla ole (vielä) mahdollista saada päihdepitoisuuslukemaa ja veren koostumuksen sisältöä ajajan pysäyttämisen yhteydessä. Ajaja täytyy viedä oikeuslääkärin suorittamaan verikokeeseen, josta tulee kirjallinen lausunto myöhemmin. Ajajalle ei näissä tapauksissa ole mahdollista antaa rangaistusvaatimusta poliisin toimesta heti. Sikäli jos sakkomenettelyä halutaan silti käyttää, täytyy ajaja kutsua myöhemmin poliisilaitokselle saamaan rangaistusvaatimus henkilökohtaisesti tiedoksi. Sen jälkeen myös tämä asia etenee syyttäjälle vahvistettavaksi. Huumausaineen vaikutuksen alaisena ajavat henkilöt ovat käytännössä usein vaikeasti tavoitettavia ja joskus huonosti viranomaisten kutsuja noudattavia. Heillä on myös usein samankaltaista entisyyttä, jonka tuomioistuinkäytännössä on katsottu voivan edellyttää vankeusrangaistusta. Rattijuopumusten osalta käytössä olevat rangaistustaulukot perustuvat alkoholipitoisuuslukemiin. Ne eivät sovellu silloin kun veressä on muita päihteitä. Sakkomenettelyn käyttäminen sopinee mainituista syistä puheena oleviin rattijuopumustapauksiin varsin huonosti. Sikäli jos poliisin käytössä olevat huumepikatestit saadaan tarkemmiksi ja luotettavammiksi, jollaista ilmeisesti on kaavailtu, siten, että rangaistusvaatimus olisi annettavissa heti pysäytyshetkellä, vaikuttaa se luonnollisesti olennaisesti asiaan.

Muutoksenhakusäännökset

Merkittävä parannus voimassa olevaan sakkomenettelylakiin ovat nyt esitetyt yksityiskohtaisemmat säännökset muutoksenhaussa noudatettavasta menettelystä. 1.12.2016 voimaan tulleet sakkomenettelylain muutoksenhakusäännökset ovat olleet hyvin vaikeaselkoiset ja suppeiden esityölausumien valossakin tuomareillekin hyvin vaikeasti avautuvia. Sakonsaajat ja poliisit eivät ole säännöksiä ymmärtäneet. Sakonsaajien käteensä saamat kirjalliset muutoksenhakuohjeet eivät ole avautuneet lukijalle. 1.12.2016 voimaan tulleella uudella menettelyllä luotu kaksivaiheisuus ja jälkikäteisen, maksamalla annettavan suostumuksen mukanaolo (lomakkeessa lukee -vaatimus, joka on vasta käteen annettava sakkoesitys, johon ei saa vielä hakea muutosta ja joka sitten itsestään muuttuu määräykseksi ilman, että sakonsaaja saa uutta paperia missään vaiheessa, johon määräykseen sitten saa hakea muutosta) on saanut sakonsaajien päät sekaisin. Voimassa nyt olevassa muutoksenhakupykälässä on lueteltu valitusperusteet, mutta ei ole sanottu suoraan sitä, että teon tunnustanut ja sakkomenettelyyn ja seuraamukseen suostumukset antanut sakonsaaja ei saa valittaa. Se on ollut pääteltävissä muista pykälistä ja lain esitöistä vastakohtaispäättelyllä, kun muutoksenhakuperusteiden luettelo valituspykälässä itsestään on tyhjentävä. Rinnalla on ollut lain menettelysäännöspykälistä pääteltävissä oleva menettely (joka ei selviä muutoksenhakupykälistä), jonka mukaan vaatimuksen, ei vielä määräystä, käteensä saanut sakotettu voi 14 päivän kuluessa toimittaa vaatimuksen vahvistavalle syyttäjälle selvitystä alentuneista tuloista päiväsakon rahamäärän alentamiseksi ja myös peruuttaa suostumuksensa syyttäjälle tehtävällä ilmoituksella milloin tahansa niin kauan kuin syyttäjä on vahvistanut sakon. Yhtälö on ollut poliisille ja sakotetuille ylivoimainen. Poliisin neuvontapuhelimessakin on neuvottu väärin. Sekaannusta on toisinaan tuonut se, että sakkomenettelylain 2 luvun mukaisten automaattisen

liikennevalvonnan sakkojen osalta oikaisuvaatimukset on edelleen osoitettava poliisille. Valitus/oikaisuhakemuksia toimitetaan välillä väärälle viranomaiselle. Hakemuksista ei läheskään aina käy ilmi, mistä niissä on kysymys. Asia on selvinnyt yleensä vasta kun hakijalle on lähetetty täydennyskehotus ja saatu siihen vastaus. Helsingin käräjäoikeuteen on ajalla 1.12.2016-16.10.2017 tullut noin 200 sakkovalitushakemusta. Varsin huomattava osa niistä on ollut muutoksenhakukelvottomia sakko/rangaistusvaatimuksia koskevia valituksia, joista osa (kiistetyt ja ei-suostutut) on täytynyt jättää tutkimatta mahdollisen neuvontatarkoituksessa tapahtuneen täydennyskierroksen jälkeen ja osa siirtää syyttäjänvirastoon (sellaiset suostumuksin varustetut, joissa vahvistamistoimivalta - yli 20 päiväsakkoa ja tietyt rikosnimikkeet - on kuulunut syyttäjälle ja joissa on tulkittu olevan kysymys suostumuksen peruutuksista tai päiväsakon rahamäärän alentamiseen tähtäävistä pyynnöistä). Suurin osa valituksista on koskenut sinänsä muutoksenhakukelpoisia sakkomääräyksiä, joissa on haluttu päiväsakon rahamäärää alennettavaksi tai kiistetty teko jälkeenpäin, vaikka sakotushetkellä annetuista suostumuksista on johtunut, että valittaa ei lain mukaan saa. Suurin osa näistä valituksista on pitänyt hylätä, kun ei ole tuotu esiin lainmukaista valitusperustetta. Jonkin verran valitushakemuksia on hyväksytty ja poistettu sakko tai alennettu päiväsakon rahamäärää niin sanotun puute suostumuksen antamisessa -perusteella sen jälkeen kun on osoittautunut riidattomaksi, että poliisi ei ole selostanut suostumuksen merkitystä (ei muutoksenhakuoikeutta) oikein, vaan on neuvonut väärin. Vain pari tapauksista on ollut sellaisia "oikeita" valituksia, joissa henkilö muun muassa sairauden tai puutteellisen kielitaidon vuoksi ei ole oikeasti ymmärtänyt mihin on antanut suostumuksen. Sakot on silloin poistettu - yleensä sen jälkeen kun istuntokäsittelyssä on kuultu syyttäjän nimeämänä sakon antanutta poliisia todistajana siitä, miten suostumus on annettu. Sakkovalituksia käsitelleillä tuomareilla on mennyt ennenkaikkea epäselvien hakemusten ja viranomaisselvittelyn myötä aika lailla aikaa sakkovalitusasioiden käsittelyyn. Suurin osa niistä siis on ollut täysin turhia valituksia, joita ei olisi koskaan tullut, jos muutoksenhakuoikeus olisi muutoksenhakuohjeissa ja laissa selkeämmin sanottu. Ainakin Helsingin poliisilaitoksella ja poliisihallituksessa on tehty paljon töitä ongelman poistamiseksi, mutta ongelma tuskin koskaan kokonaan poistuu ennenkuin itse pykälät saadaan kuntoon.

Onneksi nyt jatkolainsäädäntöesityksessä edellä viitatut epäselvyydet varsin pitkälti, vaikkakaan ei kaikilta osin, on otettu huomioon.

Sakkomenettelylakiin lisättäväksi esitetyt pykälät 35a-d selkeyttävät menettelyä sakkovalitusasioita tuomioistuimessa käsiteltäessä. Se, että 35c §:n mukaan menettely toimitettaisiin jatkossa noudattaen, mitä laissa on säädetty valituksen käsittelystä hovioikeudessa, sopii hyvin sakkovalitusasioiden luonteeseen. Kysymys on alioikeuksille uudesta asiaryhmästä. 1.12.2016 voimaan tulleeseen sakkomenettelylakiin otettu säännös oikeudenkäymiskaaren 8 luvun mukaisen menettelyn noudattamisesta on ollut käytännössä ongelmallinen ja sakkovalituksiin huonosti sopiva. Se esitetään nyt onneksi poistettavaksi. Se, että lakiin esitetään otettavaksi nimenomainen säännös siitä, että syyttäjä on sakkovalitusasiassa asianosainen ja valittajan vastapuoli, on erittäin kannatettava selvennys. Se vastaa nykyistä käytäntöä. Syyttäjää on pidetty asianosaisena noudattaen tuomareille ja syyttäjille ennen sakkomenettelylain voimaantuloa olleessa koulutuksessa esiin tuotua lainsäätäjän kannanottoa. Jotkut syyttäjät ovat kuitenkin pyrkineet osoittamaan vastapuoleksisyyttäjän asemesta sakon antaneen poliisin.

Merkittävä muutos on se, että sakkomenettelyn käyttämistä koskevaa suostumussäännöstä esitetään nyt muutettavaksi yhdessä muutoksenhakusäännösten kanssa. Se merkitsee sitä, että valitusperusteet laajenevat nykytilanteesta, jossa valittaminen on mahdollista käytännössä vain menettelyvirhe- ja muilla kanteluperusteilla, väärään lain soveltamisen perusteella sekä suostumuksen pätemättömyyden perusteella. Itse rikostapahtumaa/näyttö- ja syyllisyyskysymystä sekä esimerkiksi vaatimusta päiväsakon rahamäärän alentamisesta ei nykyisin voimassa olevien säännösten mukaan ole ollut mahdollista tuomioistuimessa valituksen perusteella käsitellä. Valitusperusteiden avaaminen on sinänsä sakotetun oikeusturvan kannalta katsottuna ja tilanteen selkeyttämiseksi kannatettava asia. Syyllisyys- ja seuraamuskysymyksestä pyritään nykyisen lainkin aikana koko ajan valittamaan, vaikka teko olisikin poliisille tunnustettu sekä annettu kaikki mahdolliset suostumukset koskien myös seuraamusta ja päiväsakon rahamäärää ja vaikka tiedossa pitäisi olla, että muutoksenhaku on silloin rajoitettu. Kysymys on usein hätiköidysti annetusta suostumuksesta. Sakonsaajat ovat kokeneet oikeusturvan kannalta ongelmalliseksi sen, että suostumuksen antamisen jälkeen ei mitään lähtökohtaisesti enää ole tehtävissä esimerkiksi sellaisessa tapauksessa, että sakkomääräyksen saamisen jälkeen on ilmennyt, että sakotettu on ilmoittanut nettotulonsa aivan liian korkeiksi, jollei sitten käsillä ole menettelyvirhe- tai muunlaisia purkuperusteita. Muutoksenhaun täysimääräisesti oikeus- ja näyttökysymyksiin avaava ehdotus parantaa epäselvää sekä osaksi jopa kaoottista nykytilannetta sekä sakonsaajan että viranomaisten kannalta katsottuna. Normaali muutoksenhakuoikeus tulisi nyt koskemaan jokaista sakkomääräyksen saanutta henkilöä riippumatta, onko henkilö tunnustanut syyllisyytensä vai kiistänyt sen.

Kun nyt sakkomenettelyn käyttöala on laajentumassa lukumääräisesti suureen rikosryhmään liikennejuopumuksiin ja kun toisena muutoksena sakkomenettelylain mukainen muutoksenhakumahdollisuus laajenee joka tapauksessa, lisää tämä arviolta varsin merkittävästi tuomioistuinten ja valitusprosessissa mukana olevan syyttäjälaitoksen työtä. Käräjäoikeus kiinnittää tähän huomiota ja toivoo, että tämä muuttuva tilanne otettaisiin riittävällä tavalla huomioon resurssilaskelmissa. Käräjäoikeus viittaa siihen, mitä edellä on tuotu esiin sakkovalitusasioiden työläydestä. Sakkovalituskirjelmät tulevat jatkossakin maallikoiden tekeminä olemaan tulkinnanvaraisia ja epäselviä.

Ylimääräinen muutoksenhaku ja viranomaishakijat

Käräjäoikeus esittää käytännön tapauksista ilmenneen tarpeen perusteella, että ylimääräistä muutoksenhakua koskevaa sakkomenettelylain 36 §:n säännöstä ja virheen korjaamista koskevaa 37 §:ää tarkennettaisiin. Tarkoituksenmukaista olisi, että jokainen viranomainen olisi toimivaltainen hakemaan rajoituksetta muutosta omaan sakko/rangaistusmääräykseensä tai oikaisemaan sen itse

Nykytilanne on se, että poliisi joutuu hakemaan rikesakko- ja sakkomääräyksissä tekemiensä virheiden osalta käräjäoikeudesta tai Korkeimmasta oikeudesta sakon poistoa tai muuttamista 36 §:n mukaisena ylimääräisenä muutoksenhakuna. Inhimmilliset virheet poliisin toiminnassa ovat mahdollisia ja virheitä on tullut. 37 §:n mahdollistaman virheen korjaamisen soveltamisala on varsin suppea. Käytännön tapaukset ovat osoittaneet, että teknisistä syistä esimerkiksi syyttäjä ei voi korjata poliisin tekemää selvää virhettä 37 §:n nojalla, vaikka hänellä siihen toimivaltansa puolesta olisi oikeus, ja että kirjoitus- tai laskuvirheen korjaaminen on muutoinkin

käytännössä mahdotonta liittyen siihen, miten sakko poliisin järjestelmässä ja niin sanotussa syyttäjien valtakunnallisessa sakkosäkissä, sakko-Aipassa kulkee. 36 §:n mukaisen ylimääräistä muutoksenhakua koskevan poliisin tai syyttäjän hakemuksen tullessa käräjäoikeuteen on säännöstä tuomareista useimpien taholta tulkittu niin, että asianomaista muutoksenhakemusta ei voida tutkia niin kauan kuin 35 §:ssä säädetyn varsinaisen valituksen tekemiselle säädetty valitusaika (lähtökohtaisesti 30 vuorokautta sakon saamisesta eräin poikkeuksin) on avoinna. Poliisin purkuhakemusten kanssa on sen vuoksi jouduttu odottamaan ja seisottamaan asian käsittelyä. Vaihtoehtona on ollut poliisin hakemuksen tutkimatta jättäminen tai poliisille tehty suositus siitä, että poliisi pyytäisi sakonsaajaa itseään valittamaan asiasta. 36 §:n tämänhetkisen sisällön perusteella, kun säännöksessä on vain viittaus oikeudenkäymiskaaren 31 lukuun siinä säädettyjä muutoksehakuperusteita luettelematta, on lisäksi hakijoiden – ja valituksen käsittelijöidenkin - ollut hyvin vaikea tulkita sitä, milloin ylimääräisen muutoksenhaun hakemus pitää tehdä käräjäoikeuteen ja milloin Korkeimpaan oikeuteen. Poliisit tekevät hakemukset aina käräjäoikeuteen, joka sitten on siirtänyt hakemuksia tarpeen mukaan Korkeimpaan oikeuteen väärälle viranomaiselle toimitettuina.

Edellä mainitut poliisin tekemistä selvistä virheistä johtuvat ylimääräiset muutoksenhaut kuormittavat tarpeettomasti sekä tuomioistuimia että poliisia. Ongelma on varsin konkreettinen. Poliisiviranomaisten hakemuksia tulee kuukausittain.

Käräjäoikeus esittää edellä mainituin perustein nyt vireillä olevan muutoksenhakuuudistuksen yhteydessä lisättäväksi muutoksenhakua tai virheen korjaamista koskeviin pykäliin säännöksen, jonka perusteella poliisi ja syytäjä voivat omasta tai sakotettavan aloitteesta oikaista ratkaisussaan olevaa selkeää virhettä sakotettavan eduksi niin, että määräys poistetaan tai seuraamusta lievennetään. 36 §:ään olisi lisäksi tarpeellista saada auki kirjoitettavat tarkennukset koskien käräjäoikeuden ja Korkeimman oikeuden välistä toimivaltajakoa sekä säännös siitä, että sakon antanut viranomainen on oikeutettu hakemaan ylimääräisenä muutoksenhakuna muutosta rikesakko-, sakko- tai rangaistusmääräykseen milloin tahansa (myös 35 §:ssä säädetystä valitusajasta riippumatta).

Täytäntöönpanon keskeyttäminen

Käräjäoikeus esittää vielä, että muutoksenhakua koskeviin säännöksiin lisättäisiin säännös siitä, että sakkovalitusta tai ylimääräisen muutoksenhaun hakemusta käsittelevä tuomioistuin voi määrätä sakon täytäntöönpanon keskeytettäväksi. Käytännössä sakkovalitusta käsittelevät käräjätuomarit ovat 1.12.2016 jälkeen menetelleet useimmiten niin, että potentiaalisesti menestyvän sakkovalitushakemuksen eteensä saadessaan he pyytävät sähköpostitse Oikeusrekisterikeskusta keskeyttämään sakon täytäntöönpanon, koska siitä, että poliisin tai syyttäjän määräämästä sakosta on valitettu käräjäoikeuteen, ei mene tietoa sakon määränneelle viranomaiselle eikä Oikeusrekisterikeskukselle. Sakon täytäntöönpano etenee, jollei valitusta käsittelevä tuomioistuin itse pyydä keskeytystä. Oikeusrekisterikeskus on toistaiseksi sinänsä suostunut keskeyttämään täytäntöönpanon pelkän vapaamuotoisen sähköpostipyynnön perusteella. Lakiteknisesti tällainen säännös on kuitenkin yleensä lainsäädännössä aina silloin kun keskeytysoikeus tuomioistuimella on. Sakkomenettelylaissa sellaista säännöstä ei ole.

Lausunnon on valmistellut käräjätuomari Maritta Pakarinen.

Tuomas Nurmi
laamanni